

Seminari - MOOCs: reptes i oportunitats per a les universitats

Organitzat per l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP)

26 de juny 2013

(Casa Convalescència, Barcelona)

#MOOCs_CAT

Resum de les idees força de les intervencions i taules rodones

9:30h.- 10:00 Paraules de benvinguda i introducció al seminari

Ferran Sancho

President de l'ACUP i Rector de la UAB

- Representen els MOOCs una nova realitat d'educació superior?
- No ens hem de permetre no estar enfrontant el canvi.
- El fenomen dels MOOCs va començar a EUA; avui dia també diverses iniciatives a Europa: més de 250 universitats europees que ofereixen MOOCs
- Dubtes: és un canvi real de l'educació superior o és fenomen passatger?
- Qui té interès en la promoció dels MOOCs?
- Hi haurà suficients estudiants?
- Com serà l'avaluació? Les proves tipus test, propis dels MOOCs, no generen creativitat.
- Seran la solució per a noves formes d'aprenentatge? Reformaran els continguts i els mètodes d'ensenyament? Reduiran els costos de les universitats? Quins àmbits, a les universitats catalanes, han de treballar per als MOOCs? Poden servir per a l'educació continuada? Permetran transferència de coneixement?

10:00 -10:45h Ponència Inaugural: El futur de l'educació i l'educació en línia

Albert Sangrà

Director eLearn Center (Universitat Oberta de Catalunya):

[PPT – El futur de l'educació i l'educació en línia](#)

- **Síntesi:**
  - o MOOCs no són cap miratge
  - o Han estat sobre dimensionats
  - o Els MOOCs són recursos, més que cursos
  - o Punts febles actuals:
    - Evidències d'aprenentatge real: avaluacions significatives (aquest és un problema d'evolució actual de les pròpies universitats en els mètodes d'avaluació)
    - No sabem si és un model de negoci sostenible
    - Com garantir la qualitat de l'aprenentatge?
  - o Cal fer bona recerca sobre els mateixos
  - o Hi ha interessos massa grans per fer anàlisis equilibrades.

- **Reptes per a les universitats catalanes:**
  - Estem en la mateixa situació que EUA? Allà va sorgir per la pujada de les taxes universitàries. Els Nòrdics no s'han plantejat MOOCs, perquè allà l'educació és gratuïta.
  - Tenim capacitat per a imitar-los i competir amb ells? Ens cal competir?
  - Quants triaran entre un MOOC del sistema català i un del MIT, Stanford o Harvard si el cost és el mateix?
  - Quin serà l'element diferenciador de qualitat perquè algú participi als nostres?
  - Qui finançarà els MOOCs de les universitats catalanes?
  - Quina funció poden fer els MOOCs al sistema universitari català?
    - Poden ser per provar si es vol anar a la universitat
    - Per apujar el nivell dels estudiants que entren
    - Projectió/visibilitat (internacionalització?)
    - Un recurs
  - Integrats en la docència presencial regular? En la docència en línia?
  - Substituirà matèries presencials?
  - Formació professionalitzadora continuada?

- **Són els MOOCs el futur de l'educació?:**
  - Poden ampliar les oportunitats: Però han d'evolucionar molt. Cal que la interacció entre estudiants funcioni. Cal definir bé el paper del professor: ara només crea.
  - Poden abaixar costos: aquest és el tema. Fonamentalment el tema és abaixar costos. Són els MOOCs un fenomen Napster o Ryanair?
  - Si no volem enganyar a la gent amb els MOOCs, hem de fer que l'aprenentatge es mantingui com a tal, un aprenentatge real: en aquests moments no ho aconsegueixen del tot els MOOCs.

- Cap on anem ara? Model híbrid: barrejar formació formal, informal i no formal.

- Aquestes oportunitats d'aprenentatge faran que la gent vagi creant la seva ecologia d'aprenentatge. Les tecnologies han expandit les capacitats d'aprenentatge (apps, ipads, ...). Els PLE, els OER, els MOOCs, tot això permet aprenentatge al llarg de la seva vida, a l'ample i en profunditat. Seran part de la nostra línia d'aprenentatge: cal veure com les universitats participen, activen, ajuden perquè cadascú generi la seva ecologia d'aprenentatge.

- El repte és fer passar aquest aprenentatge a un aprenentatge profund.

- L'altre repte serà que les dades es converteixin en informació, passin a coneixement, a saviesa i a transformació: el que realment vol l'educació superior: fer que la societat transformi la realitat

- Si el 2012 va ser l'any dels MOOCs, el 2013 és l'any per a ocupar-se dels MOOCs
- Hem d'agrair molt als MOOCs perquè gràcies a ells es parla de l'educació en línia
- L'educació en línia funciona si es fa bé
- Ara hem de pensar en què hem de fer

- **La història dels MOOCs**
  - o Els primers MOOCs apareixen amb projecte de Siemens (2008). Stanford i MIT també comencen a actuar.
  - o Cap el 2010-2012 s'inicia l'expansió: ja apareixen xMOOCs (més transmissius): Udemy, Coursera, Udacity, MiriadaX
  - o Com estan ara, els MOOCs no són una revolució per a l'educació superior
  - o Prèviament hi havia inicis:
    - Ja el 1923 havien aparegut els Independent Study (Princeton, 1923): gent que torna a reenganxar-se a l'educació superior
    - Industrialització de l'educació (Peters, 1960): pretenia reduir costos. Estructuració de processos, amb més estudiants. Es va demostrar que en educació, identificar les coses en base a processos industrials no sempre és adequat.
    - Cap a inicis dels 2000 es van fer intents d'eLearning que van fracassar: NYU Online (20M inversió), Fathom (40M inversió), eUniversity (UK 60M inversió)

- **Pros i contres dels MOOCs:**
  - o Perspectiva estudiants:
    - Pros:
      - Gratuïts
      - Alt perfil, visibilitat per a possibles contractants, aprendre d'experts, estudiants potencials que coneixen la universitat
    - Contres:
      - Necessiten suport expert
      - Menys contacte amb el professor
    - Als MOOCs hi ha diferents perfils d'estudiants, similars als de classes tradicionals: els observadors, els que participen només a una part del curs, participants passius i participants actius

  - o Perspectiva dels professors:
    - Pros:
      - Poden exposar la seva tasca de recerca i docència.
      - Reputació

- Contres:
  - Qualitat, taxa d'abandonament (80%)
  - Temps de dedicació
  - Prop intel·lectual
- Perspectiva de les institucions:
  - Pros:
    - Màrqueting i publicitat de la universitat
    - Projecció i visibilitat internacionals
  - Contres:
    - No hi ha retorn de la inversió
    - Reclamen inversió
    - Temes d'acreditació, avaluació
    - Pressió dels lobbies corporatius
- Perspectiva de l'aprenentatge:
  - Pros:
    - Promou la innovació i l'anàlisi crítica de la tasca docent
    - Es disposa de moltes dades sobre com s'aprèn
  - Contres:
    - Han de ser alguna cosa més que vídeos: millor disseny per l'aprenentatge
    - Manca d'evidències d'aprenentatge real
- **Com dissenyar els MOOCs:**
  - Enfocats a les competències (els possibles contractants volen que s'aprenguin competències)
  - Empoderament del l'estudiant
  - Orientacions clares de com funcionen
  - Social Networking
- Com diu Lisa Lane: la conveniència i el preu dels MOOCs són els que els faran funcionar, més que la qualitat.
- Hi ha altres iniciatives que existien abans dels MOOCs: P2PU (Peer to Peer University: cursos gratuïts en línia voluntaris; Khan Academy)
- Cal aprofundir en la recerca sobre els mateixos MOOCs: quantitativa i qualitativa
- Cal desenvolupar tot el potencial de les ecologies de l'aprenentatge, no només els MOOCs

11:00 -12:30 h	MOOCs i universitats: evolució o revolució?
	Rebecca Petersen Representant edX (Plataforma Tecnològica MOOCs Harvard-MIT)
	Jason Mock Responsable d'Assessorament d'eLearning de la Universitat d'Illinois, associada a Coursera (Plataforma Tecnològica MOOCs Privada)
	Pedro Aranzadi Director General d'Universia España (Participa a la Plataforma Tecnològica MOOCs MiriadaX)
	António Moreira Teixeira Representant de la Universidade Aberta (UAb, Portugal) + OpenupEd

Quin és el vostre model de negoci amb els MOOCs? Com tracteu el tema de les acreditacions?

Rebecca Petersen (edX)

- edX és una organització non profit
- 27 universitats, i ONGs. Per a nosaltres, un gran objectiu dels MOOCs és servir com a projectes de "blended learning". Estem interessats en saber com els cursos en línia poden servir als nostres propis estudiants.
- Ens serveixen per integrar un model de cursos en línia a la vida del campus.
- Cap on va la plataforma tecnològica?: parlem molt de que arribem a molts estudiants, però ens oblidem de la part 'open'. Aquest element d'obertura ha de permetre generar interactivitats necessàries, així com la possibilitat de reutilitzar la plataforma per tercers. La nostra plataforma és open source.
- Interès en treure el nostre contingut i fer venir el món al campus.
- Allò interessant dels MOOCs és l'anàlisi de les dades de què fan els estudiants: patrons de comportament que serveixen per millorar les ofertes (quant temps miren un vídeo, quant temps paren per llegir les diapositives, quantes vegades fan replay,...). Hem pogut passar les dades quantitatives a qualitatives.
- Sobre l'interès dels estudiants de rebre acreditació per haver cursat els cursos: 2-3% estan interessats en certificats per fer els cursos. Ara com ara, els certificats són gratuïts.

Jason Mock (Univ. Illinois – Coursera)

- La Universitat d'Illinois ha treballat des de fa temps en l'eLearning, i ara som uns dels socis de Coursera: una empresa privada que ven l'ús de la seva plataforma a universitats associades.
- Què hem après:
  - o He après més en 1 any d'estar a Coursera amb la nostra universitat que en 10 anys treballant en el tema. L'evolució de la plataforma, estar dins de la plataforma, ens ha servit per desenvolupar noves aproximacions a l'educació superior en línia.
- Sobre l'acreditació dels estudiants per haver rebut els cursos: un 1% demanen certificats (10.000 sobre 1 milió d'estudiants). Tenim 3 nivells de certificats. A partir del segon nivell, es paga uns 30\$ per aconseguir l'acreditació.
- En aquests moments, el model de negoci de Coursera està en el pagament de les acreditacions.
- Per la nostra universitat, els MOOCs permeten portar al món l'educació que oferim, i també de participar en la recerca sobre aquest nou procés. Són una oportunitat per a les universitats.

Pedro Aranzadi (Universia – MiriadaX)

- A la plataforma MiriadaX: Tenim un avantatge competitiu front a altres plataformes: estem dins d'Universia (holding d'empreses patrocinada pel Banco de Santander, participada en un 70% per 1200 universitats), col·laboració amb Telefónica.
- Els MOOCs poden ser una oferta revolucionària:
  - o Oferir ensenyament superior gratuïta realitzada des de les universitats.
  - o L'estudiant particular no pagaria per un certificat d'un curs, però els departaments de RRHH de les empreses igual sí.
- Va haver-hi experiments amb 41.000 estudiants inscrits.
- Els MOOCs no són SecondLife. Estan per quedar-se. Estan en efervescència, decauran, però el sistema universitari s'hi haurà d'assimilar.
- Acreditació: els MOOCs no són substitutius. Les acreditacions valorades des de els departaments de RRHH seran importants. Nosaltres, per a l'acreditació, proposem que els estudiants que segueixin un dels cursos, eventualment alguna vegada l'any s'examinin en el centre més a prop de la matèria que han cursat. Sempre si es econòmicament viable.
- Les universitats locals poden aprofitar la visibilitat internacional: en les proves pilotes fetes, va haver-hi universitats que van tenir 10 vegades més estudiants que tenen habitualment a les seves aules.

António Moreira Teixeira (Universidade Aberta (UAb); OpenupEd)

- Fa 25 anys que estem en tema eLearning. Els MOOC nostres són una prolongació del nostre model d'eLearning.
- Els MOOCs són un fenomen amb molt potencial, però hi ha problemes pedagògics: el nostre focus va ser en millorar la qualitat dels cursos MOOC. Vàrem fer un model pedagògic institucional: aquest model és aplicable a qualsevol plataforma tecnològica.
- Creiem en un model 'blended'
- Els MOOCs són, per a nosaltres, una cosa diferent als nostres cursos.
- Acreditació: un 5% demanen el tema de l'acreditació. La idea és anar cap a la personalització: que qui vulgui acreditació tingui unes opcions diferents a qui no en vulgui.

Quin és l'impacte dels MOOC segons la vostra experiència?

Jason Mock:

- Els MOOCs permeten a diversos sectors de població a reenganxar-se a l'educació superior, tant per rebre com per crear cursos
- També permet a habitants de llocs del món on no arriba certa temàtica que hi puguin accedir

Rebecca Petersen:

- La universitat posa els recursos per a fer el MOOC. Nosaltres oferim l'opció que altres universitats utilitzin la plataforma per a fer els seus cursos.

Jason Mock/ Rebecca Petersen:

- Hem vist que el que realment interessa als estudiants és el tema del curs, no tant el professor o la universitat que l'ofereix

António Moreira Teixeira

- L'impacte dels MOOCs ha permès el mainstreaming de l'online learning. Cap universitat pot escapar-se de la necessitat de tenir en compte l'online learning.

Pedro Aranzadi:

- L'educació en línia pot tenir un punt altruista
- El tema de la personalització va contra el model en sí dels MOOCs.
- Els MOOCs són una moda i, ahora, una oportunitat per a les universitats.
- Podria ser que fessin mal a altres temes, però s'ha de veure molt bé com es poden aprofitar.

- Creative Commons i drets sobre els cursos? Depèn de les universitats. Elles poden prendre la decisió.
- Protecció de dades: estem veient possibilitats de nivells d'accés distints a aquestes dades. Estem analitzant com poder veure possibilitats para aprofitar aquestes dades, sempre dins del marc legal establert.

12:30 -13:45h Debat MOOCs i sistema universitari a Catalunya: visió de futur

Lluís Jofre

Director General d'Universitats (Generalitat de Catalunya)

Elena Valderrama

Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Vanesa Daza

Universitat Pompeu Fabra (UPF)

Miquel Duran

Universitat de Girona (UdG)

Albert Sangrà

Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

L'experiència dels MOOC vista des de l'administració:

Lluís Jofre (DGU, Generalitat de Catalunya)

- Visió de futur:
  - o Aquests fenòmens de creixement ràpid poden decreixer a la mateixa velocitat. La sensació és que han vingut per quedar-se d'alguna manera.
  - o Per un entorn com Catalunya poden ser una oportunitat per a ser al món
- Objectiu dels MOOCs:
  - o Que omplin forats específics (com per exemple fer arribar coneixements a espais geogràfics on no hi ha arribat,...)
  - o De moment obrim cursos reglats convencionals
  - o Creiem que pot ser una oportunitat per donar a conèixer les fortaleses de Catalunya en coneixement.
- Val la pena seguir-los de prop

- Sobre la convocatòria de MOOCs a les universitats catalanes:
  - o Modesta, molt oberta.
  - o Consistència entre els objectius (ofertes formatives) declarats i els instruments utilitzats.
  - o Incorporarà una plataforma de suport tecnològic que pugui ajudar a muntar-los
  - o Seran ben vingudes les iniciatives interuniversitàries.
- Els MOOCs són realment una oportunitat per als estudiants preuniversitaris.
- En màsters i postgraus, els estudiants continuaran a les universitats. Però en els cursos no estructurats, els estudiants aniran a buscar les formes no convencionals de formació (MOOCs,...).

L'experiència dels MOOC vista des de les universitats que ho han experimentat:

Vanesa Daza (UPF)

- L'experiència ha sigut molt positiva. Ho hem fet amb MiriadaX
- Com a professora: molt bé. Vàrem posar-hi moltes més hores de les previstes.
- Els estudiants del curs van tenir una satisfacció molt elevada.
- Sobre l'aprenentatge: és una pregunta més oberta. Hem visualitzat interès en aprendre a través del MOOC. Però encara hi ha camí per recórrer sobre com enfocar l'aprenentatge.
- La manca que he trobat és conèixer més els alumnes: com han evolucionat durant el curs, seguiment + També que els alumnes puguin tenir més interactivitat per a construir també l'aprenentatge.

Elena Valderrama (UAB)

- Els MOOCs són una eina per a difondre el coneixement
- Hem arribat a acord amb Coursera i oferim ja 3 cursos. El fet d'entrar als MOOCs ha fet que s'hagin aixecat certes urgències positives a diferents parts de la institució.
- Amb el temps potser implicarà canviar estructures

Miquel Duran (UdG)

- L'experiència la hem fet amb MiriadaX
- No som conscients a la societat on vivim: món 2.0, mobilitat,...
- Els MOOCs no es poden separar del fenomen 2.0: compartir, col·laborar, crear, co-crear.
- Estem a una nova universitat: l'educació és la pròpia vida, hi ha eines que les hem de fer servir.

- Els MOOCs ens han servit per oferir coneixements i temàtiques singulars fora dels coneixements a què estem obligats.
- Amb els MOOCs és el moment que docència i recerca vagin junts.
- Hi ha molt joc per ajudar els joves preuniversitaris a introduir-se a l'educació superior
- Com a universitat petita i perifèrica els MOOCs ens donen moltes oportunitats

Albert Sangrà (UOC)

- Per la UOC i el conjunt de l'educació en línia ens preocupa que es confonguin els MOOCs amb l'educació en línia.
- Estem fent un seguiment de com incorporar els MOOCs al model de la UOC: poden ser un bon recurs d'aprenentatge; sabem com evolucionaran.

13:45 – 14:00 h

Cloenda del Seminari

Josep M. Vilalta

Secretari Executiu ACUP

- Ha quedat clar avui que els MOOCs estan per quedar-se, tenen potencial, cal considerar la qualitat, el paper de les universitats.